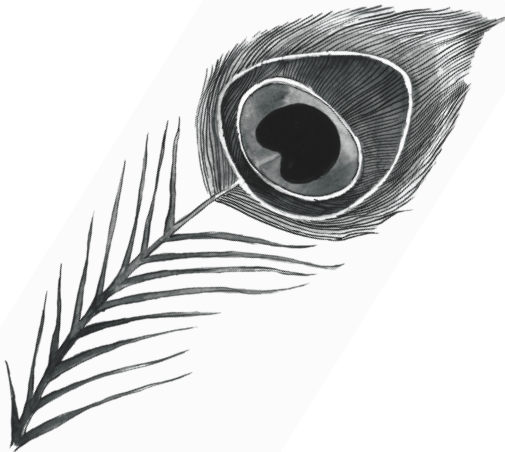

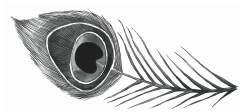
DE GITA

ARJUNA'S TWEESTRIJD

DE GITA

ARJUNA'S TWEESTRIJD

Roopa Pai

Illustraties: Sayan Mukherjee

Vertaling: Marja Steur

Titel: De Gita, Arjuna's tweestrijd

Oorspronkelijke titel: The Gita for Children

Copyright tekst © 2015 Roopa Pai - Copyright illustraties © 2015 Sayan Mukherjee

Roopa Pai asserts the moral right to be identified as the author of this work

Voor het eerst gepubliceerd in 2015 door Hachette India (Registered name: Hachette Book Publishing India Pvt. Ltd) An Hachette UK company www.hachetteindia.com

Vertaald uit het Engels door Marja Steur - Copyright vertaling © 2017 Marja Steur

ISBN 978 90 7639241 7

Eerste druk vertaling: 2017

Uitgeverij Villa Sophia, Amsterdam

Omslag: Dolf Bos, Amsterdam

Lay-out: Jip Vogel, Amsterdam

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht niets uit deze uitgave worden veelevoudig en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, micro lm, of anderszins hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

Quote from To Kill a Mockingbird (vertaald als 'spaar de spotvogel') copyright © 1960 by Harper Lee, Grand Central Publishing, Hachette Book Group USA

Quote ('sterrenstof') from Cosmos copyright © 1980 by Carl Sagan, The Random House Publishing Group, USA

J. Robert Oppenheimer quote from <http://www.atomicarchive.com/> 'wij wisten dat de wereld niet meer hetzelfde zou zijn'.

Quote from Trinity Test, July 16, 1945, by eyewitness Brigadier General Thomas F. Farrell from nuclearfiles.org copyright © Nuclear Age Peace Foundation 1998-2015 'woorden schoten tekort'

All rights reserved. No part of the publication may be reproduced, stored in a retrieval system (including but not limited to computers, disks, external drives, electronic or digital devices, e-readers, websites), or transmitted in any form or by any means (including but not limited to cyclostyling, photocopying, docutech or other reprographic reproductions, mechanical, recording, electronic, digital versions) without the prior written permission of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

The views and opinions expressed in this book are the author's own and the publishers are not in any way liable for the same.

Aan de lezers van dit boek.....

Vind de Krishna of de God in jezelf.
Het zal niet makkelijk zijn, maar men zegt
dat hij het dubbel en dwars waard is.

Inleiding.....	9
Hoofdstuk 1, Het toneel wordt voorbereid voor het gesprek.....	25
Hoofdstuk 2, Krishna spreekt een hartig woordje met Arjuna	47
Hoofdstuk 3, Krishna blokkeert Arjuna's vluchtroute.....	69
Hoofdstuk 4, Krishna onthult dat hij een beetje ongewoon is	83
Hoofdstuk 5, Krishna snijdt nog een vluchtroute af	99
Hoofdstuk 6, Krishna legt het belang van tijd voor jezelf uit	111
Hoofdstuk 7, Krishna onthult dat hij echt overal is.....	127
Hoofdstuk 8, Krishna geeft de routemap naar zijn adres.....	143
Hoofdstuk 9, Krishna wijdt Arjuna in het grote geheim in	157
Hoofdstuk 10, Arjuna krijgt een lange lijst met namen	165
Hoofdstuk 11, Krishna jaagt Arjuna de stuipen op het lijf.....	179
Hoofdstuk 12, Arjuna krijgt de regels van oprechte toewijding.....	191
Hoofdstuk 13, Krishna ontrafelt een diep en complex mysterie	201
Hoofdstuk 14, Krishna geeft ons het perfecte excuus.....	213
Hoofdstuk 15, Het gesprek krijgt een onverwachte wending	225
Hoofdstuk 16, Houd je demonen achter slot en grendel.....	237
Hoofdstuk 17, Krishna loopt op onderwerpen vooruit.....	249
Hoofdstuk 18, Arjuna stelt zijn laatste vraag	263
Epiloog	285
Nawoord.....	292
Noot van de vertaler	293

Wat is de Bhagavad Gita eigenlijk?

Als je dit boek in handen hebt, heb je waarschijnlijk wel eens gehoord van de Bhagavad Gita en wil je er iets meer over te weten te komen. Een klein overzicht vooraf.

De Bhagavad Gita is een oud Sanskriet heldendicht en maakt deel uit van het heilige boek van de Hindoes, de Mahabharata. De Mahabharata werd 5000 jaar geleden al verteld, maar werd pas zo'n 2.500 jaar geleden voor het eerst opgeschreven. In de Mahabharata wordt de Grote Oorlog op het heilige veld Kurukshetra beschreven. Op dat slagveld, midden tussen de twee vijandelijke legers voeren twee vrienden een gesprek: Prins Arjuna en zijn vriend Krishna. Arjuna wil niet vechten en Krishna spoort hem aan om het wel te doen. Waarom is dit gesprek nou zo belangrijk dat er 700! verzen (shloka's) aan gewijd worden en dit gesprek bekender is – tot op de dag van vandaag – dan het heilige boek zelf dat uit wel 100.000 verzen bestaat? Omdat Krishna niet alleen vertelt dat Arjuna moet vechten, maar vooral ook waarom hij de strijd moet aangaan, ook al zaait hij daarmee dood en verderf en vermoordt hij zijn vrienden en familie.

Oppervlakkig gezien gaat het verhaal over de strijd tussen de good guys (de Pandava's inclusief Arjuna) en de bad guys (Arjuna's neven, de Kaurava's). Het lijkt dus een uitgemaakte zaak. De goeden winnen natuurlijk! Maar in wezen gaat het verhaal over de strijd in ons eigen hoofd! We moeten

voortdurend kiezen wat goed of fout is en dikwijls is de keus niet zo zwart/wit en lijkt het niet-zo-goede makkelijker. We moeten elke dag keuzes maken, niet of we pizza eten of pasta, of een spijkerbroek of een rok moeten aantrekken, maar of we 'goed' of 'slecht' zijn. We denken dat de 'goede' keuzes te moeilijk zijn, we zoeken excuses voor onszelf om lastige taken te vermijden en vinden onszelf slap.

Maar wat heeft de Bhagavad Gita hier nou mee te maken? Staan daar alle antwoorden in? Yep. De meeste in elk geval wel. Daarom is het India's bestseller! 'Het Boek met Alle Antwoorden'.

Daarom wordt het nog steeds gelezen, elke keer als iemand zich onzeker voelt of alleen of wanhopig. En daarom wil jij het misschien ook lezen. Want in het kort is dit wat Krishna zegt:

- ▶ Focus op je eigen taken, laat de gevolgen aan het Universum over
- ▶ Verdedig wat goed is, bestrijd wat verkeerd is
- ▶ Blijf trouw aan jezelf
- ▶ Vecht voor het goede
- ▶ Luister naar je innerlijke stem en praat daarmee (vooral als je een oorlog gaat beginnen en doe dat zeker 700 verzen lang!)
- ▶ Dat is het geheim van een goed en vervuld leven
- ▶ Dat, mijn geliefde Arjuna, is de enige manier van leven

Wat voorafging aan HET GESPREK ¹

Eens, duizenden jaren geleden, regeerde de koning van de Bharata's over het land dat we nu India noemen, vanuit de hoofdstad Hastinapura (ongeveer 100 km ten noordoosten van het huidige Delhi in het Meerutdistrict (Uttar Pradesh). Deze koning had twee zoons. De oudste, Dhritarashtra, was de kroonprins en de rechtmatige opvolger van de troon, maar hij was blind, wat hem automatisch uitschakelde als toekomstige koning. Dus werd de jongste zoon koning, de bleke, ziekelijke Pandu, die anders nooit kans had gehad om het land te regeren. Maar Pandu's geluk duurde niet lang. Een oude wijze man, die hij per ongeluk kwaad had gemaakt, sprak een vreselijke vloek over hem uit: hij zou nooit kinderen kunnen krijgen. Een koning die geen troonopvolger kan verwekken is een waardeloze koning, vond Pandu. Hij deed afstand van de troon en ging het bos in met zijn twee echtgenotes, Kunti en Madri. De blinde Dhritarashtra werd zijn plaatsvervanger en die regeerde het rijk in naam van zijn broer.

Dhritarashtra was in zijn nopjes hoe de zaken voor hem verlopen waren. In zijn ogen regeerde hij niet zozeer als plaatsvervangend vorst voor zijn broer, maar voor de zoons die hij zou krijgen in de toekomst. Als alles volgens plan verliep, zou die ziekelijke, kinderloze broer van hem op een dag sterven en dan hield geen macht ter wereld hem tegen om de troon van Hastinapura voor zijn zoons op te eisen.

¹ we bedoelen natuurlijk HET GESPREK tussen Krishna en Arjuna lang geleden op dat slagveld

In de mythologie gaat echter nooit iets zoals je verwacht. Pandu zou nooit kinderen krijgen, dat is waar, maar in een prachtige onverwachte wending van de geschiedenis kreeg zijn oudste echtgenote Kunti die wel! Hoe kon dat? Nou, Kunti had een mantra (een soort lied) geleerd van een oude wijze man (niet dezelfde die haar man vervloekt had; er liepen vroeger honderden wijzen rond in de bossen van India). Als zij de mantra zou zingen voor een bepaalde god, dan zou die god naar de aarde komen en haar een zoon geven. Zo simpel was dat! In het bos zong Kunti driemaal de mantra: eerst voor Dharma (de god van de Dood en Rechtvaardigheid). Een paar jaar later voor Pavan (god van de Wind) en nog eens voor Indra (heerser van de Hemel en Donder). Spoedig daarna had ze drie schattige jongetjes. Ze noemde hen Yudhishtira, Bhima en Arjuna. Natuurlijk werd Madri, de andere echtgenote, een beetje jaloers en ze voelde zich diep bedroefd, toen ze Kunti's zoontjes zag rondartelen. Kunti, die volledig tevreden was met haar kids, besloot ruimhartig te zijn en leerde Madri de mantra ook. Madri zong het lied voor de Ashwini Tweeling (de goden van de Geneeskunst) en kreeg in één klap een tweeling die ze Nakula en Sahadeva noemde. Samen stonden de vijf zoons van Pandu bekend onder de naam de Pandava's. Maar een mens is niet geboren om zomaar gelukkig te zijn, dus gebeurde er een tragedie. Iets wat altijd op de loer ligt als een mens te gelukkig is. Op een mooie lentedag, toen de vogeltjes tsjirpten, de vlinders fladderden, de bijen zoemden en de bloemen geurden, stierf Pandu. Madri's hart was gebroken en

zij wierp zich op de brandstapel, waar het lichaam van haar gestorven man werd verbrand. Zij liet Kunti achter om in haar eentje de vijf jongens op te voeden. Dat was een beetje teveel van het goede. Daarom besloot ze naar Hastinapura terug te gaan en onderdak voor haar en haar zoons te vragen bij koning Dhritarashtra.

Er was veel gebeurd in Hastinapura sinds Pandu en zijn vrouwen waren vertrokken. Dhritarashtra was met een prinses getrouwd. Haar naam was Gandhari, en – geloof het of niet – die twee hadden honderd zoons gekregen en één beeldschone dochter. (Nee, het was niet honderd jaar geleden dat Pandu was weggegaan. Die honderd jongens en hun zus waren zo'n beetje tegelijkertijd geboren uit 101 embryo's, die in potten aarde waren geplant tot de baby's groot genoeg waren. Dat soort dingen gebeurden regelmatig in het oude India).

De honderd jongens heetten de Kaurava's (afstammelingen van de Kuru-familie. Kuru was hun voorvader en een van de machtigste koningen van het land). Toen zijn schoonzuster ineens op de stoep stond met vijf kinderen in haar kielzog, was Dhritarashtra niet blij. Maar hij kon familie van zijn gestorven broer moeilijk wegsturen en wat maakte vijf kindjes meer uit op een huishouden van 101? Tenminste dat zei de koning tegen zichzelf, toen hij ze in zijn paleis opnam. In de jaren die volgden vroeg hij zich meer dan eens af of dat een wijze beslissing was geweest. De 105 prinsen groeiden samen

op en kregen les van dezelfde onderwijzers (daar was Dhritarashtra heel rechtvaardig in).

Het probleem was dat de Pandava's hun honderd neven constant op elk gebied de baas waren. Van de 105 prinsen was Yudhishtira de eerlijkste en oprechtste, Bhima de sterkste, Arjuna versloeg iedereen met boogschieten en Nakula en Sahadeva waren de beste ruiters. Bovendien waren alle Pandava's vreselijk aardige jongemannen: beleefd, vriendelijk tegen bedienden, respectvol naar ouderen, betrokken bij hun onderdanen enzovoorts enzovoorts, dus waren ze geliefd bij iedereen. Je begrijpt dat de Kaurava's hun neven uit de grond van hun hart haatten, vooral de oudste, Duryodhana, een akelig jongmens die troonopvolger wou worden.

De jaren gingen voorbij. Dhuryodhana was bang dat zijn ouders Yudhishtira tot koning zouden uitroepen en besloot zijn vijf neven uit de weg te ruimen. Hij deed alsof hij veranderd was en bouwde een splinternieuw paleis voor hen in een verafgelegen stad, waar hij hen uitnodigde de nacht door te brengen. Maar heel weinig mensen wisten dat de muren van het paleis geverfd waren met zeer brandbare verf en dat ze die avond in brand gestoken zouden worden. Gelukkig was Yudhishtira één van die weinigen! Toen de lafhartige daad werd uitgevoerd, waren de Pandava's al ontsnapt via een geheime tunnel die in het bos uitkwam. Toen ze in het bos waren, besloten ze er maar een tijdje te blijven en Duryodhana te laten geloven dat ze dood waren. Op een

dag hoorden ze van een wedstrijd boogschieten die de koning van Panchala organiseerde. De winnaar zou de prinses als bruid krijgen, een schoonheid, die Draupadi heette. De Pandava's besloten hun geluk te beproeven. Alle andere prinses hadden het al geprobeerd en hadden verloren, toen Arjuna vermomd het strijdperk binnentrad. Hij raakte feilloos de houten vogel die ronddraaide aan een hoge paal, recht in het oog. Niemand in het hele koninkrijk kon zo goed mikken en Duryodhama beseftte wie de boogschutter was. Hij raakte buiten zinnen van woede omdat zijn plan mislukt was. (Trouwens het was bij deze wedstrijd dat de Pandava's voor het eerst hun neef Krishna, de zoon van hun moeders broer, ontmoetten. Ze werden al snel goede vrienden).

Intussen keerden de Pandava's welgemoed terug naar het woud met Draupadi. Ze konden niet wachten om hun moeder het goede nieuws te vertellen.

"Moeder!" riepen ze, "kijk eens wat we gewonnen hebben vandaag!" Kunti was net bezig haar gebeden op te zeggen. Zonder zich om te draaien zei ze werktuiglijk, zoals moeders dat doen: "Leuk, lieverds. Eerlijk delen met elkaar, hè?" Oeps! Nu moeder gesproken had, zat er niets anders op dan te doen wat ze had gezegd. Draupadi werd de vrouw van alle vijf de Pandava's en er was niemand, ook zij zelf niet, die daar iets aan kon veranderen. Toen het iedereen duidelijk was dat de Pandava's springlevend waren, werd er immense druk op Dhritarashtra uitgeoefend om ze de rechtmatige helft van het koninkrijk te geven. De koning wist dat dit rechtvaardig en

juist zou zijn, maar hij trok zijn eigen zoons een beetje voor en gaf de Pandava's het onvruchtbaarste deel van het koninkrijk om over te regeren. Als er één ding was waar de Pandava's niet tegenop zagen, dan was dat hard werken. Ze kapten bossen in hun koninkrijk, maakten het land vruchtbaar door irrigatiekanalen te graven en bouwden voor zichzelf een schitterende nieuwe hoofdstad, genaamd Indraprastha (waarschijnlijk vlakbij het tegenwoordige New Delhi), die zij wijs en goed regeerden.

Dat maakte dat Duryodhana natuurlijk nóg jaloers werd en hij was des te vastberadener om zijn neven te vernietigen. Met zijn gluiperige oom Shakuni (niet de broer van zijn vader - die was dood - maar die van zijn moeder) smeedde hij een complot om Yudhishtira in zijn enige zwakke plek te treffen om hem ten val te brengen: het dobbelspel. (Het dobbelspel Fyi vereist geen speciale strategie of behendigheid, maar is slechts een geluksspel. Er is geen garantie om te winnen, behalve door vals te spelen. En oom Shakuni was een meester in het valsspelen).

Toen Duryodhana Yudhishtira uitnodigde voor een vriendschappelijk spelletje dobbelen, kon Yudhishtira de verleiding niet weerstaan. Tijdens het spel verloor Yudhishtira aan de lopende band, maar hij hield niet op met spelen, ervan overtuigd dat zijn kansen op een gegeven moment zouden keren. Hij wist niet dat het doorgestoken kaart was. In elke ronde moesten beide partijen iets groots

inzetten: paleizen, gebieden, hun hele koninkrijk... In elke ronde verloren de Pandava's hun inzet. Ten slotte hadden ze niets meer om in te zetten. Yudhishtira zette zijn vier broers als slaven in, toen hun gemeenschappelijke vrouw en ten slotte zichzelf, en verloor alles. Koning Dhritarashtra was het zat en besloot dat het tijd was om in te grijpen. Hij stond erop dat de Pandava's hun vrijheid en koninkrijk terugkregen. Duryodhana was woest, maar moest de koning wel gehoorzamen en de Pandava's gingen beschaamd en met een rood hoofd terug naar Indraprastha.

Een paar maanden later ging Duryodhana weer over tot actie. Hij spoorde zijn vader aan om de Pandava's nogmaals uit te nodigen voor het dobbelspel. Dit keer zou er maar één ronde zijn en één inzet. Wie verloor zou dertien jaar verbannen worden, met als extra voorwaarde dat ze zich het dertiende jaar moesten schuilhouden in de bossen. Werden ze in dat jaar ontdekt, volgde er direct weer dertien jaar verbanning. Uiteindelijk zwichtte Dhritarashtra en verzond de uitnodiging. Yudhishtira accepteerde de uitnodiging opnieuw. Weer speelde hij en weer verloor hij. De Pandava's, hun vrouw en hun moeder Kunti gingen verslagen het woud in. Dertien jaar later, nadat ze zich het laatste jaar met succes schuil hadden gehouden, kwamen ze terug om hun koninkrijk op te eisen. Maar Duryodhana weigerde. De nobele Yudhishtira trok zijn aanspraak op het koninkrijk in en vroeg in plaats daarvan bescheiden om vijf dorpjes, voor elk van zijn broers één. Duryodhana antwoordde dat hij hem nog geen schep aarde

van het land zou geven. Om zijn eer te redden zat er voor Yudhishtira niets anders op dan de oorlog te verklaren aan het machtige Hastinapura.

Aan beide kanten waren de voorbereidingen in volle gang. Voor de ouderen in de familie was het duidelijk dat dit zou uitlopen op een totale ramp. Ongerust vroegen ze Krishna om tussenbeide te komen. Waarom juist Krishna? Nou, ten eerste omdat hij familie was en dus geen buitenstaander. Ten tweede ging het tenslotte om een familieruzie. Ten derde had hij grote invloed op de Pandava's. Ten vierde was hij van dezelfde leeftijd als de oorlogszuchtige neven, dus hij kon meer op hetzelfde niveau met ze praten, wat een grotere kans gaf dat ze naar hem zouden luisteren. Ten vijfde was hij onpartijdig en werd hij gerespecteerd door zowel de neven als de ouderen in de familie. Ten zesde was hij zelf een machtige koning en snapte dus wat hen bezielde. Krishna bracht beide partijen samen en probeerde ze over te halen de wapens neer te leggen. Maar Duryodhana snakte naar oorlog en weigerde te onderhandelen. De vredesonderhandelingen mislukten. Oorlog was onvermijdelijk. Beide partijen waren dag en nacht bezig andere koningen – burenen, familie, vrienden, vrienden van vrienden – over te halen om aan hun kant mee te vechten. Steeds meer koningen betuigden hun steun en kwamen opdagen tot heel het land bij de familieveten betrokken was. De enige die geen partij had gekozen, was Krishna. Zowel de Pandava's als de Kaurava's wilden Krishna aan hun kant hebben. Krishna deed een voorstel: de ene partij mocht zijn wapens hebben, de andere partij hemzelf, ongewapend. Hij zou niet meevechten. Onmiddellijk legde Duryodhana beslag op de legers van Krishna. Heimelijk waren

de Pandava's opgelucht, want zij kozen altijd voor de geweldloze mogelijkheid. Ze gingen verheugd weg met Krishna in hun midden. En zo zag de vooravond eruit van de Grote Oorlog bij Kurukshetra (de stad die we nog steeds Kurukshetra noemen, ongeveer 160 km ten noorden van Delhi in Haryana). Achttien lange dagen troffen de grootste strijders van het land elkaar en vochten als leeuwen, hun gebrul weerklonk door het hele land. Een voor een vielen de legendarische helden om nooit meer op te staan, verdronken in hun edele bloed op het troosteloze slagveld. Een voor een werden hele volkeren van de kaart geveegd en werd het land beroofd van goede mannen, met achterlating van slechts weduwen en huilende wezen. Maar dat moest allemaal nog gebeuren. Daarvóór, voordat de eerste boog was gespannen en de eerste pijl door de beladen lucht van Kurukshetra vloog; voordat een eerste schedel van de vijand vermorzeld was; voordat het eerste glanzende zwaard in levend vlees was gestoken waardoor een fontein van rood bloed omhoog spoot; voordat de twee legers op elkaar waren afgestormd, met moordlust in hun ziel en woede in hun maniakale ogen; vóór dit alles, precies aan het begin van de Grote Oorlog, vond HET GESPREK plaats.

Drie laatste opmerkingen (hand erop!) voordat we aan HET GESPREK beginnen

De Bhagavad Gita behoort tot de Mahabharata-geschiedenis, die bestaat uit meer dan 100.000 verzen (shloka's). Wie was de geniale (en onvermoeibare) schrijver die ze schreef en hoe lang heeft hij daarover gedaan?

Eigenlijk is de Mahabharata, zoals we die tegenwoordig kennen, ontstaan uit een veel korter verhaal, Jaya, dat maar uit 24.000 verzen bestaat. Men denkt dat deze verhalen, die de kern vormen van de Mahabharata, geschreven zijn door Vyasa (hij komt ook voor in het verhaal) en dat hij daar drie jaar over gedaan heeft. Volgens de legende dicteerde Vyasa de zinnen aan de olifantgod Ganesha, die erin toestemde ze op te schrijven onder voorwaarde, dat Vyasa niet zou ophouden met dicteren. Vyasa vond dat goed, maar met de tegenvoorwaarde dat Ganesha de regels pas zou opschrijven als hij ze begrepen had. De overeenkomst werd gesloten, maar ze konden geen pen vinden! Ongeduldig brak Ganesha een van zijn slagstanden af (en werd zo Ekadanta, degene-met-één-slagstand) en gebruikte die om het verhaal snel op te schrijven op palmladeren, onze oude versie van papyrus.

Maar de Jaya werd nooit verteld door Vyasa zelf. Er bestaat een legende dat hij is verteld door een leerling van Vyasa aan koning Jajamejaya, de achterkleinzoon van Arjuna. Deze koning stond op het punt de laatste slang ter wereld te vernietigen (zijn vader was namelijk gestorven door een slangenbeet, dus zijn liefhebbende zoon had besloten zijn

vaders dood te wreken en een miljoen slangen te doden. Dat aantal klopte volgens hem ongeveer om alle slangen ter wereld uit te roeien) Dit deel van het heldenverhaal, waarin het gesprek tussen de leerling en de koning beschreven staat, heet de Bharata. Vele jaren later, en vele omvangrijke toevoegingen later, werd de Jaya opnieuw verteld door een rondreizende verhalenverteller aan een groep wijzen, voordat ze een langdurige offerande zouden brengen, ditmaal voor een waardiger zaak: wereldvrede.

Het is deze nieuwe versie, verbeterd en viermaal de omvang van de originele versie van de Jaya, die we tegenwoordig kennen onder de naam Mahabharata.

Zoals je misschien hebt opgemerkt, werd de legende VERTELD en niet geschreven. Dit was gewoonlijk de manier waarop informatie en verhalen werden doorgegeven in vroegere tijden, zelfs die van 1.8 miljoen woorden lang, (de oude bewoners van India hadden een ongelooflijk goed geheugen). De eerste GESCHREVEN versie die wij kennen – met wie weet hoeveel toevoegingen en uitweidingen erbij, dateert uit de 4e eeuw, zo'n 1600 jaar geleden. Wat de Mahabharata zo interessant maakt, is de overtuiging dat het geen verhaal is dat door Vyasa is verzonnen. Men denkt dat het een mengsel is van wat echt gebeurd is en verzonnen verhalen, zo ongeveer in de 8ste eeuw voor Christus (of een stuk eerder of later – niemand weet dat zeker. De datum van oude Indiase teksten is ook iets tussen zeker weten en raden in).

Maar genoeg over de Mahabharata. Terug naar de Bhagavad Gita. Is HET GESPREK tussen Krishna en Arjuna onder vier ogen gevoerd of heeft iemand meegeluisterd?

In feite hebben twee anderen het gesprek ook gehoord. Het bijzondere is dat die twee niet op het slagveld van Kurukshetra waren; ze waren ver weg, in de troonzaal van het paleis in Hastinapura om precies te zijn (en hoe ver was dat? Zo'n 170 km verderop, oftewel zes uur rijden per koets). Hoe konden mensen zo ver weg een gesprek afluisteren dat zelfs mensen op het slagveld niet eens konden horen?

Dat ging zo. Vlak voor de strijd bij Kurukshetra zou plaatsvinden, was koning Dhritarashtra een ongelukkig man. Hij ging gebukt onder zorgen over de op handen zijnde vernietiging die de oorlog zou veroorzaken. Hij was bang dat zijn zoons nooit meer thuis zouden komen. Hij werd verteerd door schuldgevoel dat de liefde voor zijn kinderen hem zo zwak had gemaakt dat hij zijn koninklijke plichten had verwaarloosd en toegelaten had dat onrechtvaardige zaken recht onder zijn neus hadden plaatsgevonden. Dieptreurig weigerde hij naar het slagveld te reizen om getuige te zijn van de strijd. Maar om niet te weten wat er ging gebeuren, was onverdraaglijk.

Hier komt Sanjaya in beeld, de wagenmenner van de koning, die door de Wijze Vyasa (ja, dezelfde Vyasa die de Mahabharata schreef) niet alleen gezegend was met de gave van helderziendheid en helderhorendheid, maar ook met het vermogen om verleden en toekomst te zien. Terwijl hij naast de nerveuze koning in Hastinapura zat, zag en hoorde Sanjaya alles wat er gebeurde op het verre slagveld alsof hij er zelf bij

was en het voor zijn ogen gebeurde. Hij begon tot in de kleinste details de gebeurtenissen te beschrijven aan koning Dhritarashtra. En zo was Sanjaya getuige van HET GESPREK en kreeg Koning Dhritarashtra het, weliswaar uit de derde hand, ook te horen.

En nu nog één laatste formaliteit – het Gita-gebed

Voordat je de Bhagavad Gita begint te lezen, zeg je traditioneel een aantal gebeden op: tot de Mahabharata, tot de auteur Vyasa, tot de Bhagavad Gita zelf en tot Krishna, om te vragen om hun zegen en je te helpen de wijsheid te begrijpen en toe te passen in je leven. Het is een gebed van negen verzen, maar het is het vierde vers dat het belang van de Bhagavad Gita uitlegt en dat het meest aangehaald wordt. Het zou niet juist zijn om in hoofdstuk 1 te duiken zonder ten minste een basiskennis te hebben van dit gebed, dus hier komt het:

Als alle Upanishads² koeien waren, is Krishna de goddelijke melker die de melk uit de uiers knijpt. Arjuna, die de eerste slok van de eeuwige wijsheid heeft gekregen, is het kalf. De wijzen en zuiveren van geest krijgen deze melk te drinken. Deze gezegende, onsterfelijke nectar is de Bhagavad Gita.

Begrijp je het? Hou die gedachte vast. Ga nu de arena binnen en zak neer op je plaats in de ring, te midden van het lawaai, de hitte en het stof. Adem de rauwe angst in en de heldenmoed die dik en zwaar in de lucht hangt. Voel de

² een verzameling van een paar van de oudste teksten van India, waarvan men gelooft dat het openbaringen van God zijn.

nerveuze opwinding van de soldaten. Hoor het hinniken van de paarden, het trompetteren van de olifanten en de klank van metaal op metaal van de wapenrustingen. Zie de....

Maar wacht! Er is iets vreemds aan de gang. De strijdswagen met de grote held maakt zich los uit de rijen en rijdt snel als de wind naar het midden van het slagveld. Onze held zakt wanhopig op zijn knieën, zijn machtige boog Gandiva ligt ongebruikt naast hem. Krishna kijkt naar zijn vriend met grote bezorgdheid en begint te spreken.

Oeps. Wacht even. Pauze! Even terug, naar het moment waarop de wagen van de held in beweging kwam. Vergeet de rest en richt je aandacht net als Sanjaya op niets anders dan onze held en zijn wagenmenner.

HET GESPREK begint.

De vertwijfeling van Arjuna

HET TONEEL WORDT VOORBEREID VOOR HET GESPREK

Op die dag, lang geleden, brak de dag aan op het heilige veld dat Kurukshetra heette. Het liep tegen het einde van november en de belofte van een strenge winter hing al in de lucht. De lucht, grauw en somber tot dan toe, was aan het veranderen – aan de oostelijke horizon blonk een gouden licht aan een zachtroze hemel en vaagde de nacht weg met een zweem van paars. Het was een adembenemend schouwspel dat zelfs het meest versteende hart zou doen smelten, als de bezitter daarvan slechts de moeite nam om naar de hemel te kijken. Maar het bleek dat niemand - nee niemand - van die duizenden mannen, verzameld op het slagveld, jong noch oud, moedig noch lijkkleek, leiders noch volgers, ook maar een moment de moeite nam om naar de hemel te kijken.

Zoals gewoonlijk was de Mens bezig Belangrijke Dingen te doen, Dingen op Leven en Dood, dingen die voortkwamen uit haat en begeerte en angst, dingen die onherroepelijk op pijn en verdriet en verwoesting zouden uitlopen. Ze gingen oorlog voeren.